

Haalberg

deken

EN DEKEN BEHANDELINGS-VOORSCHRIFT

van schapenvacht tot Zaalbergdeken

In Nederland gebruiken wij sinds eeuwen dekens op onze bedden zonder dat wij beseffen, dat dit in vele landen als een bijzondere luxe beschouwd wordt. Wie echter naar het buitenland reist en daar in hotels logeert, mist onze mooie Nederlandse dekens en zal moeite hebben te wennen aan de vreemde bedbedekkingen, die men daar gebruikt.

Het ontstaan van de wollen deken in ons land zal wel te danken zijn aan ons vochtig en grillig klimaat, dat een bedbedekking vraagt, die warm is maar tevens licht en poreus. Het spreekt vanzelf, dat, toen men eenmaal gekomen was tot de „ontdekking” van de wollen deken, deze in de loop der tijden steeds meer verbeterd en verfraaid werd, zodat onze huidige wollen dekens door buitenlanders met verrukte ogen bekeken worden.

De ZAALBERG deken bestaat voor 100 % uit wol, ander materiaal wordt daarin niet verwerkt. Er wordt zelfs speciaal langharige wol vereist, zodat men hiervoor de vacht van geslachte schapen gebruikt, waar de vezel met haarwortel en al benut kan worden.

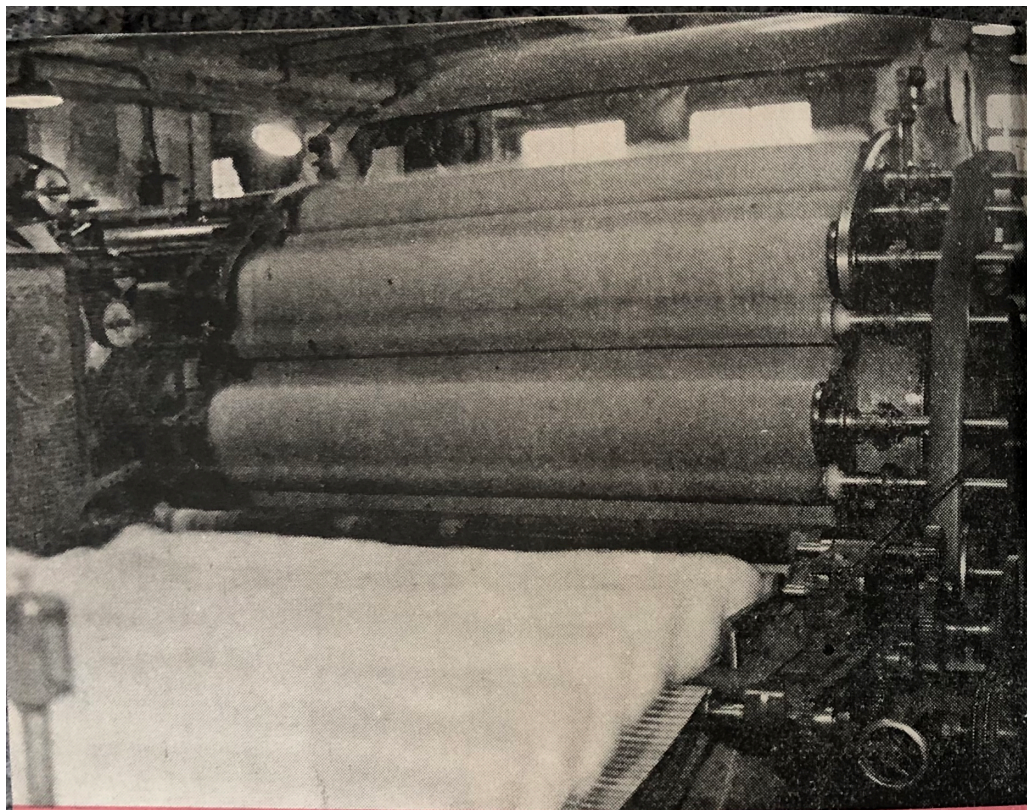
Deze wol komt in grote balen aan de fabriek en is dan nog niet gewassen. Dit geschiedt eerst veel later.

De wol wordt nu geverfd. Dit geschiedt in grote roestvrij-stalen kuipen, waar de wol in een verfbad gaat, dat door schoepen in voortdurende beweging wordt gehouden, zodat de kleurstof overal kan doordringen. Nadat de wol de kleurstof uit het bad

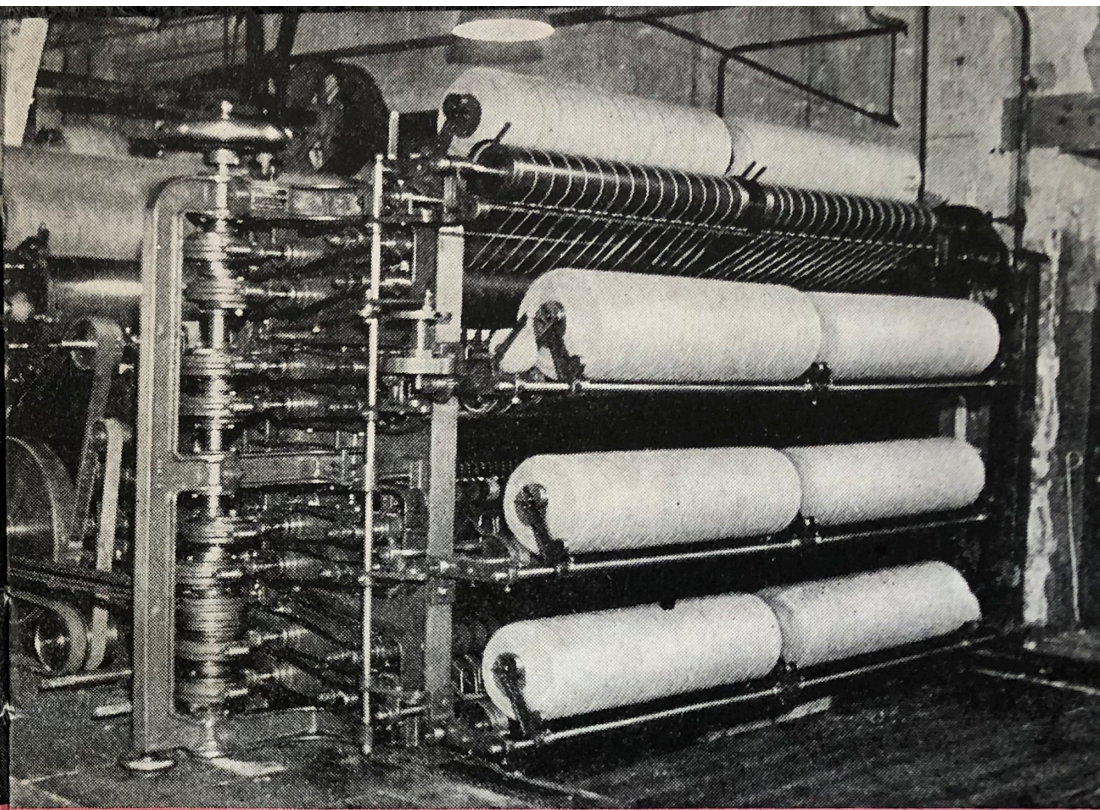
heeft opgenomen, wordt zij koud gespoeld. Daarna wordt deze druipnatte wol in centrifuges van het meeste water ontdaan en in droogkasten door middel van warme lucht gedroogd.

Thans wordt een aanvang gemaakt met het spin-proces. Alvorens tot het eigenlijke kaarden over te gaan doorloopt de wol de krempelmaschine. De wol wordt hierin enigszins uit elkaar gehaald doordat zij over een wals gevoerd wordt, welke bezet is met zware metalen tanden. In dezelfde machine wordt de wol besproeid met een vettige stof (smout) om de vezels soepeler en daardoor beter spinbaar te maken.

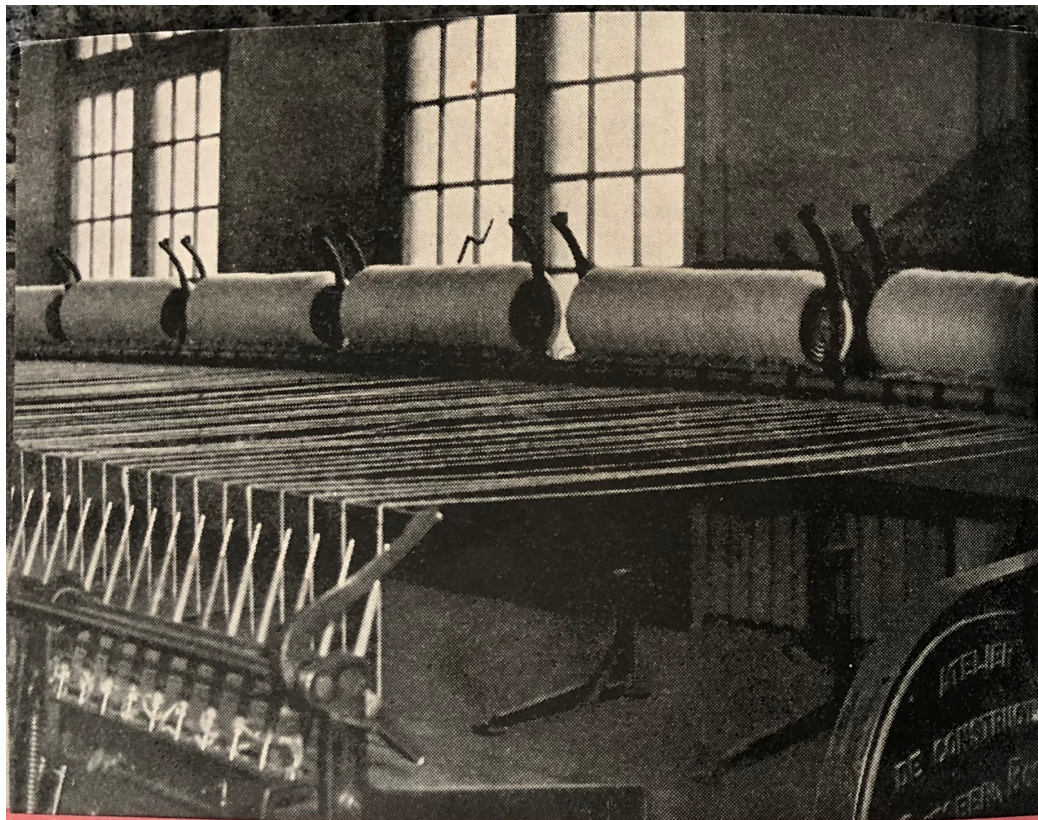
KAARDEN DER WOL

Nu begint het eigenlijke kaarden. Dit is het strekken en evenwijdig leggen der vezels en geschiedt door de wol tussen een groot aantal walsen door te voeren, welke bezet zijn met kaardbeslag, een vilt voorzien van metalen pen-
nen. De wol wordt van de ene wals steeds weer overgegeven aan de volgende, waarvan de

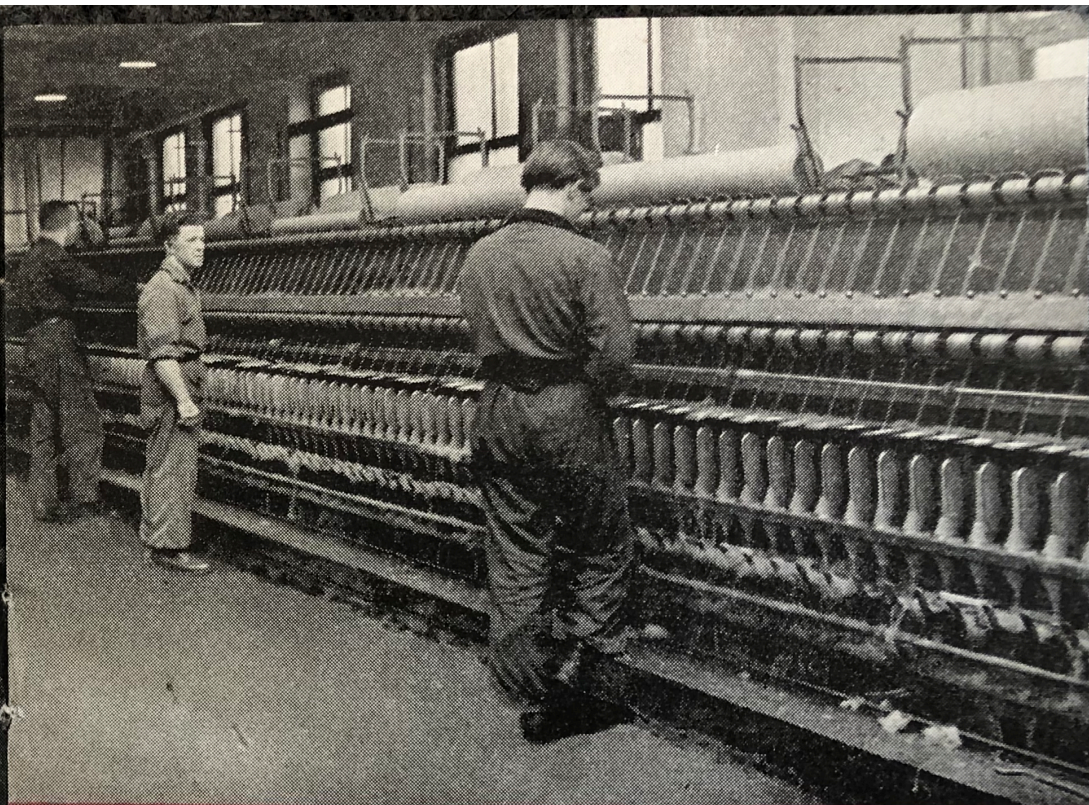
UITEINDE DER KAARDMACHINE

pennetjes steeds fijner worden, totdat eindelijk één onafgebroken vlies wordt verkregen, hetwelk aan het einde der machine wordt verdeeld in smalle strookjes, die tussen heen en weer bewegende lederen rollen worden gevoerd, waardoor de hoeveelheid wol van elk strookje tot een zwakke draad wordt gevormd (voorgaren) en vervolgens op grote klossen wordt gewonden.

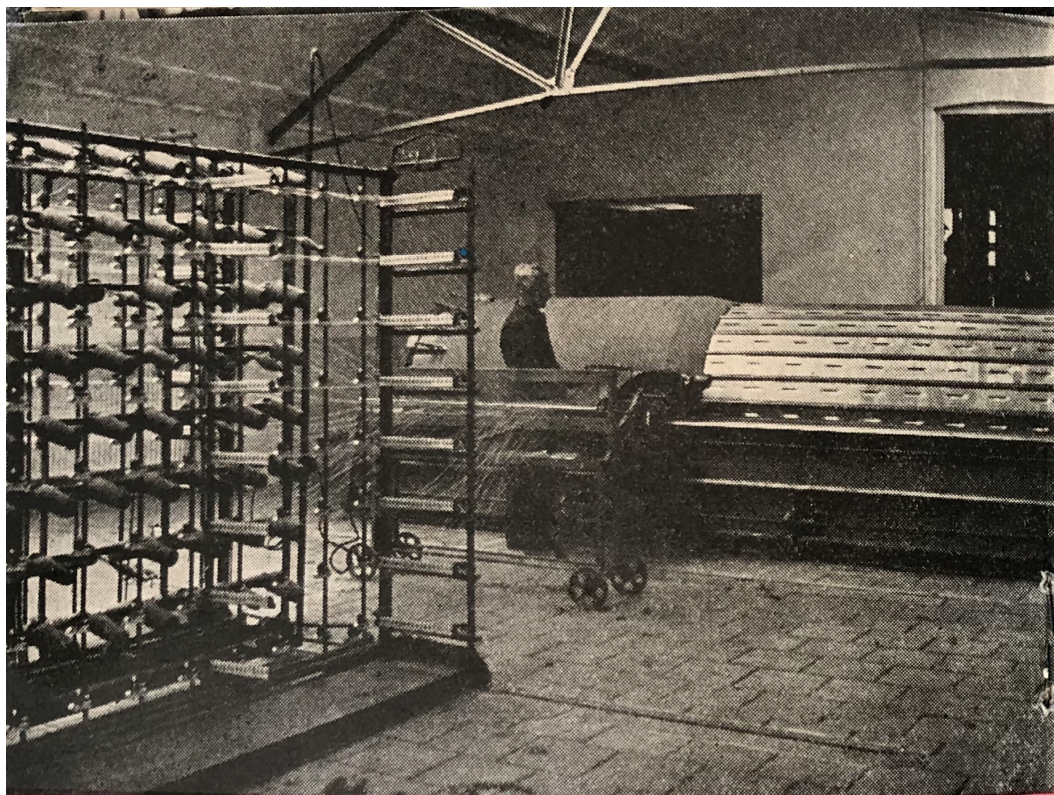
DE SELFACITOR

Dit voorgaren wordt nu in de fijn-spinnerij tot een stevige draad versponnen, hetgeen geschiedt op de selfactor of op de ring-spinmachine. Elke draad voorgaren wordt van de eerder genoemde grote klos afgetrokken, gerekt en gedraaid en vervolgens op een kleine huls (spinpijp) gewikkeld. Alvorens verder te gaan, een kleine uitweiding hoe een weefsel

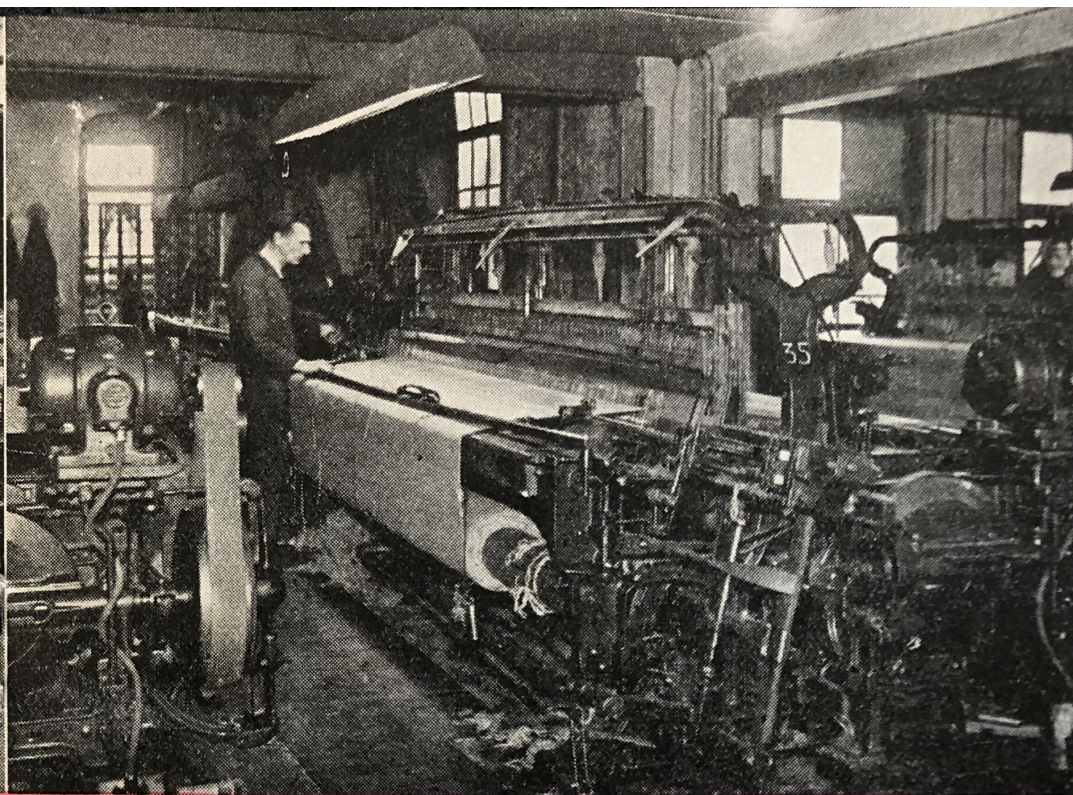
DE RINGSPINMACHINE

in elkaar zit. Elk weefsel bestaat uit 2 series draden, die haaks, d.w.z. rechthoekig op elkaar staan. Deze noemt men respectievelijk de schering of ketting en de inslag. U begrijpt nu meteen waar de uitdrukking „schering en inslag” vandaan komt. De sterkte van een weefsel wordt in hoge mate bepaald door de kracht van de schering, zodat de kettingdraad sterker gedraaid is dan de lossere inslagdraad.

DE KETTINGSCHEERMACHINE

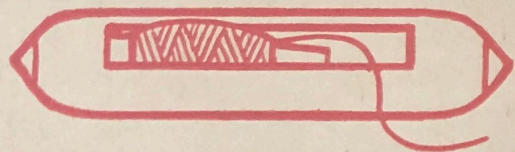
De schering wordt gevormd door de kettingdraden. De hulzen met kettinggaren worden geplaatst op een rek (scheerraam) en vandaar wordt het garen regelmatig naast elkaar gewonden op de ketting-boom, die het best vergeleken kan worden met een grote klos en die de breedte heeft van het weefgetouw.

HET WEEFGETOUW

De kettingboom met de complete schering gaat nu naar de weefstoel en wordt beneden achteraan daarin geplaatst. Hiervandaan worden de kettingdraden horizontaal over het weefgetouw geleid en alle draden vastgezet. Nu gaat het w e v e n beginnen, dat wil dus zeggen, dat de inslag-

draad heen en weer door de ketting wordt gehaald. Om dit te kunnen doen moet een gedeelte van de kettingdraden omhoog worden getrokken, zodat de inslagdraad kan passeren. Deze laatste zit, zoals U weet, op een huls, die door de wever in een weefspoel (schietspoel) geplaatst wordt. De kettingopening (sprong) wordt gevormd doordat elke kettingdraad afzonderlijk door een hevel gaat,

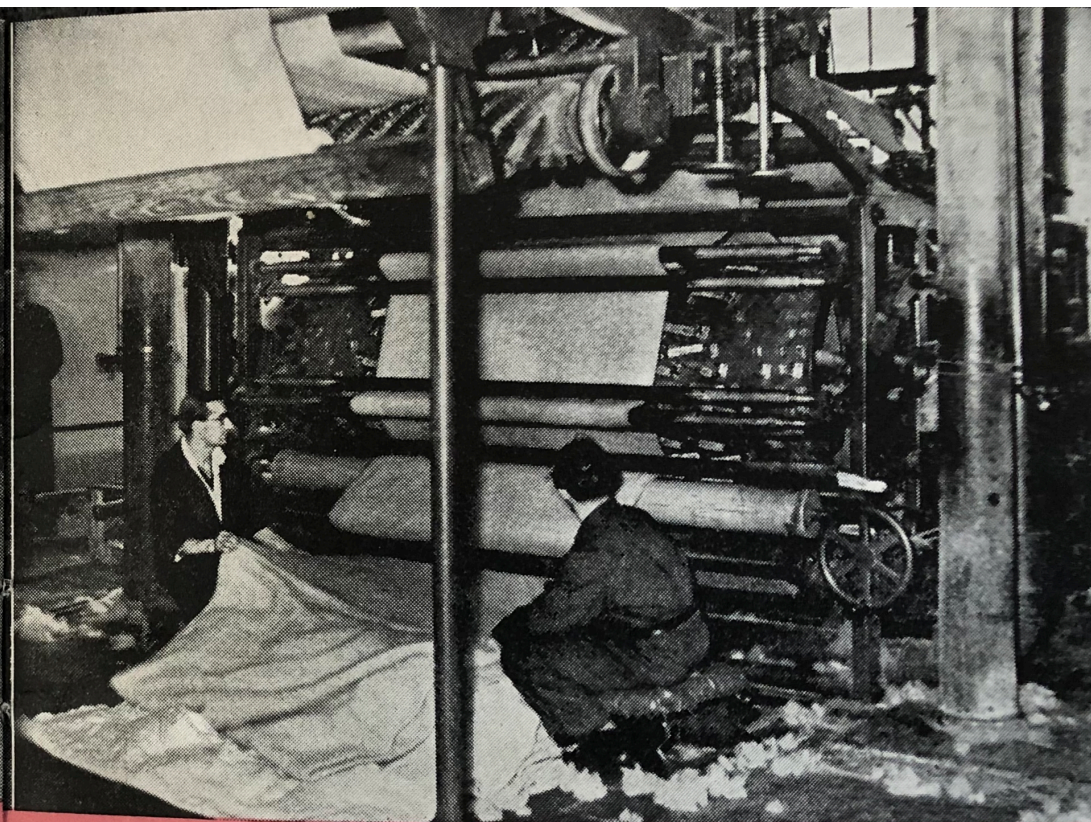

dat is een metalen staafje met in het midden een oogje, die op ingenieuze wijze omhoog wordt gehaald. Na het passeren der inslagdraad

verandert de sprong en zo ontstaat een weefsel, in dit geval de deken. Al wevende wordt een „stuk” gevormd, hetwelk uit meerdere dekens bestaat. De geweven z.g. „vette” deken voelt niet zacht aan maar stevig. Toch is het weefsel nog niet dicht genoeg, maar dat komt nog. Er wordt nu namelijk begonnen met het vollen.

Het vollen geschiedt in een volkom en dient om het weefsel te laten krimpen en vervilten. Het „stuk” geweven dekens wordt hierin enigen tijd rondgewenteld in water en vol-aarde. Daar water geen groot glijvermogen heeft, wordt de vol-aarde toegevoegd. Vol-aarde is een bepaalde soort klei, die een grote reinigende werking heeft. Nu is de deken ook meteen gewassen, nadat eerst deze klei er weer uitgespoeld is. Deze behandeling met vol-aarde is een eeuwenoude methode, die voor een goede Zaalberg-deken nog steeds vereist wordt.

De aldus gevulde deken is nu schoon en voelt enigszins aan als vilt, doch heeft nog geenszins het aanzien van de mooie wollige vacht, die een Zaalberg-deken is.

DE RUWMACHINE

Deze metamorfose tot een wollig vacht geschiedt in de ruwerij. Dit ruwen dient om de vezels van het inslaggaren los te halen en geschiedt door middel van kaardebollen, een plantaardig product, n.l. distels, die speciaal voor dit doel in het Zuiden van Frankrijk en in Spanje geteeld worden. De dekens worden in vochtige toestand over roterende walsen geleid, die geheel met kaardendistels zijn bezet.

DE DROOGMACHINE

Na het ruwen gaan de dekens naar de strijkerij en drogerij. U denkt nu natuurlijk aan een strijkijzer, maar dat heeft er niets mee te maken. Met de hand wordt de geruwde deken nog eens nagestreken en wel met een soort borstel van kaardendistels. Daarna heeft de deken eerst werkelijk het aanzien van een prachtig wollen vacht, hetgeen de Zaalberg-deken bij uitstek is.

DEEL VAN ATELIER

Na deze bewerking loopt de deken door een geheel automatisch werkende droogmachine en wordt hierin gedroogd door warme lucht en terwijl automatisch op de vereiste breedte gehouden. Het fabricage-proces is nu ten einde. Tenslotte worden op het atelier de dekens van elkaar geknipt, waarna vlugge meisjeshanden zorgen voor

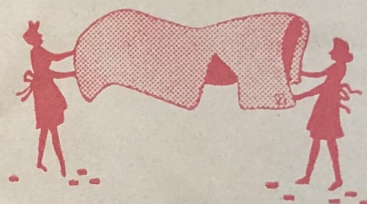
het festonneren (omboorden) en... wat niet minder belangrijk is... het opnaaien van het welbekende fabrieksmerk, een wit zijden etiket, waarop in goud een ramskop en de woorden „Dit is een Zaalberg-deken 100 % wol“. Want dit etiket is het garantiebewijs, dat U inderdaad met een Zaalberg-deken te doen heeft en wij kunnen U dan ook niet genoeg aanraden om bij het kopen van een deken hiernaar goed uit te kijken.

Nu is de Zaalberg-deken gereed en de koper kan er zeker van zijn, dat hij bij een goede behandeling er 15 à 20 jaar lang plezier van zal hebben.

Hier volgen nog enkele karakteristieke eigenschappen der Zaalberg-dekens:

- 1** Samenstelling 100 % zuiver wol, waardoor een gebruiksduur wordt gegarandeerd van 15 à 20 jaar.
- 2** Langharig, waardoor de warmte, welke het rustend lichaam uitstraalt, wordt vastgehouden.
- 3** Poreus, waardoor de werking van iedere porie van het lichaam onbelemmerd kan plaats vinden.
- 4** Licht van gewicht, zodat de slaap niet alleen niet wordt belemmerd, doch bevorderd.
- 5** Hygiënisch, omdat de Zaalberg-deken gemakkelijk kan worden gewassen.

Een Zaalberg-deken is zulk een kostbaar bezit, dat zij verdient steeds te worden behandeld volgens de aloude regelen der kunst!

Zó mag U haar nóóit uitkloppen! Daar krijgt ze dunne plekken van — en die plekken worden scheuren!

De goede methode is haar over een stok te hangen en haar vriendelijk met een matteklopper te bewerken. Met zachte hand! Zó:

Hang Uw Zaalberg-deken niet in de felle zon! Frisse lucht heeft reinigende werking genoeg en in de barre zon verschieten haar fleurige kleuren.

Wilt U Uw ZAALBERG-deken zèlf wassen?

Recept:

Hand-warm water met wat zout. Vooral niet té warm water gebruiken! Drogen over een stok op een niet te zonnige plaats. Tenslotte kunt U haar, als ze bijna droog is, opruwen met een harde borstel.

Maarrrr!

Als iemand de kunst verstaat een deken te reinigen, dan is het wel de fabrikant.

Waarom laat U óns Uw deken niet om de drie of vier jaar wassen? Wij bewijzen deze speciale dienst al sedert 1770 — dat betekent bijna twee eeuwen ervaring!

